

ROČNÍK LIX

DUBEN 2004

4

HILAS PRAVOSLAVÍ

REDAKČNÍ POZNÁMKA

Draží otcové, bratří a sestry, čtenáři Hlasu pravoslavní!

Chtěli bychom se radovat z nadcházejícího světlého Kristova Vzkříšení, chtěli bychom radostně volat „Vstal z mrtvých Kristus“! Ale jak se radovat, když znovu vidíme hořet naše chrámy a monastýry? V srbské provincii Kosovo se opět rozhořel teror kosovských Albánců. Muslimové vyhledávají naše pravoslavné svatyně a systematicky je ničí. Celé obce jsou vypalovány. Mučedníků přibývá.

Bezpečnost v provincii měla být po odsunu srbské armády a policie zaručena mezinárodními jednotkami (v současnosti KFOR). Dnes jsme viděli desítky chrámů a monastýrů zničených, vypálených a vyhozených do vzduchu „pod ochranou“ těchto jednotek. Dnes hoří po celém Kosovu. Nestalo by se to, kdyby sliby, které byly dány, byly i dodrženy. Bezpečnost v Kosovu měla být zajištěna jednotkami KFOR a novou místní policií. Ta je ovšem většinou tvořena bývalými příslušníky kosoovoalbánských teroristů z UČK. V médiích (ČR 1 Radiožurnál, 24. 3. 2004) již proběhla informace, že se tato „policie“ přímo zapojila do vypalování (a vraždění?). Mezinárodní jednotky KFOR v kritické situaci zcela selhaly. Napadení Srbové prý byli evakuováni ze svých domovů. Ale vždyť i malé dítě ví, že vojáci mají při napadení bojovat a ne se evakuovat! Obáváme se ale, že tu nejde o zbabělost vojáků, nýbrž o nám dosud neznámý plán velení KFOR! Srbové byli následující dny odvezeni zpět, ale už ne do svých domovů, ale na spaleniště. Co až přijdou Albánci příště? Kolik bude mrtvých a co KFOR? Zahájí opět evakuaci... Dokud bude koho evakuovat!

Foto na titulu:

Zcela zdevastovaný Děvičt monastýr
23. 3. 2004

24. 3. 2004 uvedl Český rozhlas rozhovor s kosovským „prezidentem“ I. Rugovou, který prohlásil: „Kosovo (nezapomínejme - stále ještě jde o část Srbska!) musí být co nejdříve samostatné!“ V řeči těchto lidí to znamená jediné - etnicky vyčištěné, albánské a muslimské. Je známo, že nejvýznamnějšího teroristu světa, Usamu bin Ladina, vykrmily USA v boji proti Sovětskému Svazu, resp. Rusku. Dnes mají lidé na Západě ze svého synka strach. Uvědomují si představitelé západních mocností, jaké směš zasévají na jihovýchodě? Koneckonců není asi náhodou, že byla zasažena nejcitlivější místa Západu a Východu. Na Západě hoří obchodní centrum a na Východě - chrámy a monastýry. Těžko se dnes věří, že svatohorský monastýr Chilandar 4. března vyhořel „náhodou“...

Na presbyterské konferenci konané 24. 3. v Mostě vladyka Kryštof požádal duchovní k pořádání sbírek na pomoc trpícím v Kosovu. Obracíme se tedy na vás, draží čtenáři, využijte následující paschální bohoslužby k pořádání sbírek v chrámech. Oslavme Paschu

pomocí vyznavačské církvi v Kosovu! Obraďte se dále na své eparchiální úřady.

Utrpení našich bratří neskončilo! Nic se neděje bez Božího dopuštění. Modleme se a posilujme ve víře navzájem. Vstal z mrtvých Kristus! Vpravdě vstal z mrtvých!

vaše redakce

25. 6. 2004, Český rozhlas uvádí:

„UČK měla být rozpuštěna, ale skrytě působí dál. Zavraždění dvou policistů UNMIK provedla UČK a vše naaranžovala tak, aby podezření padlo na Srby.“

Kosoovoalbánské noviny Zěry obviňují české a řecké vojáky z násilí při prohlídkách albánských domů. Velitel českého kontingentu prohlásil, že tento deník bude zavřen, pokud s křivým obviňováním nepřestane.

PASCHÁLNÍ POSELSTVÍ

Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

Důstojní otcové, bratři a sestry!

Kristus vstal z mrtvých! Vpravdě vstal z mrtvých!

Svátek světlého Kristova Vzkříšení je svátkem radosti. První slovo vzkříšeného Spasitele bylo podle Matoušova Evangelia (28, 10) slovo: „Radujte se!“ V tyto sváteční dny nás všechny církev zve k radosti a plésání. „Toto je den, který učinil Hospodin, radujme se a veselme se v něm!“

Častou výzvou k radosti nás chce církev probudit ze spánku, vysvobodit od světských starostí a zasadit do naší duše trvalou radost z vítězství Světla.

Kristovo vzkříšení je základem spásy lidstva, proto je svátkem velké radosti. Na Kristově vzkříšení je založena naše křesťanská víra, kterou jasně vyjadřuje krátkými slovy paschální sv. liturgie: „Kteřížkoli v Krista pokřtěni jste, Krista jste oblékli.“ (Gal. 3, 27) Jsme oblečeni ve vzkříšeného Krista, to znamená v nesmrtelnost. Jenom víra ve vzkříšení dávala prvotní Kristově církvi sílu vydržet v dobách ohnivých zkoušek a zářit světu jako maják naděje a spásy pro miliony lidí.

V paschální dny se navzájem pozdravujeme radostnou zprávou, že Kristus vstal z mrtvých, a jeden druhém potvrzujeme, že doopravdy vstal z mrtvých.

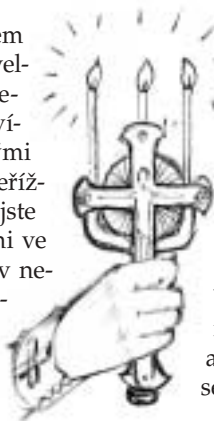
To, že Kristus vstal z mrtvých, znamená, že i my všichni vstaneme z mrtvých, neboť svaté Písmo říká: „Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli.“ (1.Kor. 15, 20) Jestliže budeme vzkříšení, existuje věčný život, který je nám odměnou dáván od spravedlivého Soudce. Musíme se ale na věčný život připravit. Připravit se na nový svět, kde Hospodin bude udílet každému podle jeho skutků.

To znamená, že smrt není nic strašného, neboť je přechodem do nového lepšího vyššího světa. Dobré skutky mají své opodstat-

nění. Pro nás je příprava k novému životu v Kristu důležitá. Církev nás vyzývá slovy: „Očistme své smysly, abychom užili Krista, zářícího v nepřístupném světle vzkříšení.“ Celý kánon Kristova vzkříšení je plný radosti a nadšení z jistoty věčného života: „Nyní vše naplněno je světlem, nebe i země i podsvětí. Všecko stvoření ať slaví vzkříšení Kristovo, v němž je utvrzeno. Radujte se a veselte se, zpívající vítěznou píseň.“

V životě člověka je tato duchovní radost předsíní Božího království. Hlavně, abychom do ní mohli vstoupit. Proto odložme dnes všechny světské starosti. Podle slov sv. Jana Zlatoušého si máme uvědomit, že dnes je připravena hostina, jíž se všichni účastníme, abychom se nasýtli. „Pokrm je připraven, nikdo ať neodchází lačný. Všichni požívejte hostiny víry, všichni přijměte bohatství dobroty. Nikdo ať nenáříká, že má nedostatek; zjevilo se společné království.“

Současné životní problémy, světské starosti nás často odvádějí od paschální radosti. Je proto třeba v tento sváteční a nezapomenutelný čas připoutat svá srdce i mysl ke vzkříšenému Kristu. Myslet na otevřené dveře Božího království a poslouchat slova vzkříšeného Spasitele: „Radujte se!“ Hospodin nás zadarmo zve k hostině víry a nehleď, jak dlouho kdo pracoval, zda od třetí, šesté či deváté hodiny. Jak říká sv. Jan Zlatoušý: „Vládce je laskavý a přijme posledního jako prvního. Uspokojí toho, kdo přišel o jedenácté hodině, právě tak jako dělníka od hodiny první. Milostivý je k poslednímu a laskavý k prvnímu, onomu dává, tohoto obdaruje.“ Uvědomujeme si dnes tato slova ve svém srdci? Dokážeme opravdu oslavit v srdci i ve svých rodinách svátek víry a vítězství Krista

nad našimi hříchy? Jestliže ano, pak musíme spolupracovat s Hospodinem na odhalení tajemství Božího království pro ty, kteří bloudí v temnotách hříchu tohoto takzvaně moderního či postmoderního světa.

Vždyť církev, to je Boží tajina, kterou může člověk pochopit jen svou duchovností a živou zkušeností. Kristovo evangelium, to není jen teorie, ale především praktický život v Kristu. Proto přijmeme smíření Kristovo a odpustíme všem našim bližním jejich přestupky vůči nám, aby nám jejich provinění v očích a srdcích nezakrývala světlo Kristova vzkříšení.

Toto bude, milovaní, pravý krok na naší životní cestě k naplnění svědectví o Kristově světě a pravdě. K tomu nás zve Spasitel slovy: „Vy jste světlo světa.“ (Mt. 5, 14)

S přáním mnoha duchovních radostí, dobrého zdraví a s radostným pozdravem

Kristus vstal z mrtvých! Vpravdě vstal z mrtvých!

+ *Nikolaj, arcibiskup prešovský, metropolita českých zemí a Slovenska*

+ *Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí*

+ *Simeon, biskup olomoucko-brněnský*

+ *Ján, biskup michalovský*

ZNOVU HOŘÍ KOSOVO!

Minulý rok na podzim jsem s poutníky z Čech, Moravy a Slovenska navštívil Kosovo a Metochiji. Tehdy v nás zůstal pocit bolesti z rozdělené země a také ze zloby jeho albánských obyvatel, kterou dávali najevo nejen svým spoluobčanům – kosovským Srbům, ale také i nám, jejich přátelům. Když

Monastýr sv. Archandělů před vypálením.

Vypálený monastýr sv. Archandělů.

naš autobus albánské děti házely dělobuchy a bláto, báli jsme se nejhoršího.

Na konci 4. velkopostního týdne se tyto obavy naplnily. Okamžitě jsem se spojil s kosovským pravoslavným vladykou Artemijem, který potvrdil tyto zprávy. Desítky lidí byly zavražděny, desítky obytných domů a chrámů byly vypáleny. Tisíce Srbů zůstaly bez střechy nad hlavou. Na otázku, jak pomoci, vladyka Artemij odpověděl, že jen modlitbou a pokud to bude možné, podporou těch, kteří nemají, kde by hlavu složili.

Věřím, že se všichni k modlitbám za mír a smíření v Kosovu a Metochiji připojíme a také podpoříme humanitární programy, které pomohou kosovským Srbům, aby se mohli vrátit do svých domovů.

arcibiskup Kryštof

Zničený monastýr sv. Archandělů – bez komentáře.

„Kdo ničí Boží chrám, toho zničí Bůh!“
(1.Kor 3,17)

KOSOVO. Raško-prizrenské biskupství varuje, že se v současnosti velmi zhoršuje bezpečnostní situace v Kosovu. Podle zástupců srbské menšiny byli dne 20. února za nevyjasněných okolností zabiti další dva příslušníci srbské menšiny u vesnice Lipany a Srbové žijící v enklávách připomínajících gheta jsou nadále kosovskými Albánci nuceni k odchodu. K návratu srbských běženců do Kosova téměř nedochází a srbské zdroje mluví o mnoha problémech, s nimiž se navrátilci musejí potýkat. Dochází totiž k tomu, že se zmenšuje mezinárodní kontingent v Kosovu, protože jeho udržování je pro ty, kteří pro Albánce vybojovali kosovský protektorát, příliš drahé.

Perly středověkého umění v plamenech – bandy kosovských Albánců řádí. Více než 20 pravoslavných křesťanských chrámů v plamenech za poslední tři dny pogromu pořádaného albánskými extrémisty na zbývající kosovské Srby a jejich svatá místa. Vzácná umělecká díla: svaté ikony, středověké knihy, fresky z 14. a 15. století jsou v plamenech, zatímco civilizovaná Evropa není schopna zastavit řádění extrémistů, kteří pomalu vytvářejí společnost, v níž brzy nebude místo pro

znamení kříže ani pro žádné žijící Srby. Předáci kosovských Albánců vytvořili neschopnou vládu, která umožňuje bandám ozbrojených extrémistů s automatickými zbraněmi, protitankovými raketami, granáty, noži a sekýrami ničit poslední stopy po jediných lidech, kteří zde žili v posledních několika stoletích. Je toto plán? Kráčí Evropa a svět k toleranci? Pan Schielder, prezident evropského parlamentu, napsal do Kosova, že evropská a civilizovaná společnost nemůže být budována na krvi nevinných lidí, na troskách staletých křesťanských památníků. Předáci kosovských Albánců pochopí, že toto není cesta k vybudování lepší budoucnosti pro jejich děti.

Kosovští Albánci: Smrt Srbům!

19. březen 2004, Gracanica.

Předpokládá se, že v **Prizrenské oblasti byly v těchto dnech zničeny všechny zbývající pravoslavné chrámy.** Oficiálně bylo oznámeno, že posledních 16 chrámů bylo zničeno – podle potvrzení UNMIK. Je pravděpodobné, že celkový počet chrámů zničených v těchto několika dnech převyší 20 (na základě informací přicházejících z eparchií Rašské a Prizrenské). Spolu se 112 chrámy, zničenými či těžce poškozenými na začátku “mírové mise” UNMIK v červnu 1999, je to už **přes 133 pravoslavných svatyní v Kosovu a Metochii, které byly zničeny či demolovány.** Na dva pravoslavné chrá-

Ti, kteří přežili.

my v Lipljani, které ještě nebyly zničeny, je podle zpráv právě podnikán útok.

Pondělí 22.3.2004

Kosovo „potřebuje Boží pomoc“

Vladyka Christodoulos včera odsoudil „etnické čistky“ páchané na Srbech v Kosovu a prosil Boha o pomoc o mír v provincii. Poznamenal, že ozbrojené síly mohou udělat málo v boji se „zlem, které zbraně nemohou zničit“. Litoval zničení bohoslužebných míst, „ať jsou to chrámy nebo mešity“.

Stovky Srbů musely být v uplynulých hodinách evakuovány z Kosova před útoky Albánců. Jejich domy byly následně vyrabovány a vypáleny. Od středy přitom v regionu zemřelo nejméně 31 lidí a 500 osob bylo zraněno. Etnické srážky budou navíc podle pozorovatelů pokračovat. „To, co se tam děje, je pokus etnicky Kosovo vyčistit od Srbů,“ řekl Svilanovič (srbsko-černohorský ministr zahraničí na půdě OSN) po zasedání Rady bezpečnosti, jež se situací v Kosovu dnes v noci zabývala. „Nejhorší scénář je, že mnoho Srbů uteče a už se nevrátí. Uvidíme za několik dnů, kolik jich uteklo.“ Ve čtvrtek večer muselo být např. evakuováno 140 Srbů z obce Obilic, kde Albánci vypálili asi 40 domů. „Tuto enklávu se albáncům v podstatě podařilo zničit,“ řekl českému Radiožurnálu velitel česko-slovenského praporu Josef Kopecký. „Situace v Kosovu je hrozná. Stále přicházejí nové zprávy o dalších obětech. Potřebujeme pomoc mezinárodního společenství a NATO, potřebujeme víc vojáků. Naše země je v ohrožení,“ řekl Tadič (ministr obrany Srbska a Černé Hory) po jednání s generálním tajemníkem NATO. (19. 3. flashnews.cz)

Srbský koordinátor pro Kosovo Nebojša Čović mezitím kritizoval „naprostou neschopnost“ NATO chránit Srby v provincii. „Celá koncepce multietnického Kosova se nyní zhroutila,“ řekl doslova. Dnešní největší srážka se odehrála v obci Obilice u kosovského správního stře-

Bělehrad, protestní průvod v čele s patriarchou Pavlem a srbským premiérem V. Koštunicou

diska Prištiny. Tam byl včera vypálen pravoslavný chrám a několik srbských domů. Obyvatelé byli narychlo před albánským davem evakuováni. Stopy násilí obnovených bojů jsou viditelné na mnoha místech. Kouř stoupá například z vypálených srbských domů v etnicky smíšené obci Kosovo Polje ležící asi pět kilometrů od Prištiny. Velitel KFOR pro Kosovo generál Holger Kammerhoff krátce před zásahem oznámil, že dává mezinárodním jednotkám zelenou k použití síly. Londýn vyhověl žádosti NATO a vyšle do Kosova jako posilu dalších 750 vojáků.

(18. 3. 2004)

SMS z Kosova. Albánci přepadli pravoslavné biskupství a seminář. Masakrují lidi. (Půlnoc ze 17. na 18. března)

Skopje – k napadení metropolitity Jovana a také několika kněží, monašek a věřících z Ochridské eparchie Srbského patriarchátu došlo v monastýru Sv. Jana Zlatoustého u vesnice Nižpolje u Bitole a na několika dalších místech v posledních týdnech. V nikdy nepotvrzených obviněních ze strany Makedonie se mluví třeba o tom, že rezidence metropolitity Jovana se stala úkrytem zbraní. Z pohledu Srbského patriarchátu je kampaň přirovnávána k očerňování církve, jakého se dopouštěli komunisté.

Další informace na:

www.orthodoxia.cz/aktual.htm

www.orthodoxia.cz/jugoslav.htm

SVĚT A PŘÍSTAV BOŽÍ LÁSKY

Mnozí z dnes věřících pravoslavných křesťanů vyrůstali v prostředí církvi zcela cizím. Nikdo je neposílal do hodin náboženství. Naopak okolní svět se Bohu a víře v Něho vysmíval. O církvi slyšeli jen pohanu. Zvláště špatné rodinné poměry v člověku utvářejí nedobré návyky a velmi světské představy o životě. Když však v lidském srdci zasvitne světélko víry, měl by opravdu věřící všechny světské péče, jak zpíváme v cherubínské písni, odložit stranou a poručit se cele jen do vůle Boží. Jenže to není tak jednoduché, návyky ze světského způsobu života se nemění lehce. Vadí na cestě k Bohu do Božího království. K tomu ještě je okolní svět stále více konzumní, všude jste zváni někam jinam, jen ne do chrámu.

Avšak jistě není správné omlouvat své chyby prostředím, v němž jsme vyrůstali nebo jenž nás dnes obklopuje. V životě víry jsme zodpovědní za své myšlenky, skutky i naděje. Sami a svobodně se máme rozhodnout, jak budeme žít, jaké si najdeme přátele. V Bibli čteme: „Kdo chodívá s moudrými, stane se moudrým, kdežto tomu, kdo se přátelí s hlupáky, se povede zle.“ (Přísl. 13, 20) Jinými slovy, kdo se přátelí s lidmi zbožnými, může se od nich pomalu naučit Boží moudrosti. Stejně tak, kdo vyhledává lidi pokorné, učí se u nich pokoře. Naopak důvěrné styky s lidmi bez Boha vedou k bezbožnosti a přátelství s pyšnými nikdy nepomůže v zápase s vlastním egoismem a velikášstvím. Svätý apoštol Pavel o tom jasně napsal korintským křesťanům: „Neklamte se, špatná společnost kazí dobré mravy!“ (1.Kor.15, 33) Lidský charakter opravdu silně ovlivňuje skutečnost, s kým se člověk stýká, komu věří, kdo ho ovlivňuje a z koho si bere příklad. Platí to jak pro dříve narozené, tak zvláště pro mladé, jejichž charakter se teprve utváří.

Ovšem konečnou podobu našemu charakteru přesto nedává okolní svět. Utváří jej naše vlastní ochota k dobru nebo ke zlu, naše dobré nebo zlé úmysly.

Vzpomeneme na galilejské město Nazaret, které za života Ježíše Krista obývali lidé nečestní a nešlechtní. Proto Nathanael svému příteli Filipovi mohl s údivem namítnout: „Z Nazareta? Co odtamtud může vzejít dobrého?“ (Jn 1, 46) Avšak v tomto nevýznamném městě se špatnou pověstí žil a vyrostl Spasitel světa.

Také dnes je plno měst i celých oblastí s velmi špatnou pověstí. Nemusíme chodit daleko. Všichni víme, jakou pověst má například Praha a v ní žijící Pražáci. Ale přesto v ní žili a obětovali se naši svatí mučedníci, vладыka Gorazd se svými druhy (+1942) nebo ve svatě pověstí zesnulý otec archimandrita Issakij (Vinogradov). Asi nemůže být horší prostředí než věznice v padesátých letech 20. století. Přesto v ní lidé žili svatě a vycházeli z ní zoceleni ve víře a s obdivuhodnou lidskostí. Vzpomínám na již zesnulého otce Gabriela Putraše, který osobně zakusil chut stalinských žalářů, na jeho přátelský úsměv a slova: „Otče, v prvé řadě musíte být člověkem a pak teprve můžete být i knězem.“

Opravdu při čtení životopisů velkých osobností vidíme, že je nedokázalo ovlivnit špatné okolí, v němž žili. Nakonec i v Sodome a Gomoře, v nejhorsích městech z biblické historie, žili lidé, i když jich bylo málo, kteří plnili Boží vůli. Proto svätý Jan Zlatoústý, velký církevní učitel, často připomíná, že pro toho, kdo chce být dobrý, neexistuje žádná zábrana, ani špatné okolí, dnes bychom řekli konzumní společnost bez Boha a vznešených mravních hodnot, ani nečestní lidé, se kterými musí žít, ani nedobré životní podmínky. Každý, kdo má dobrou vůli a opravdu chce poznat Boha v Ježíši Kristu, tak jej pozná. Nemusí k tomu mít odborný teologický výklad, ani se nemusí setkat s dobrým knězem, aby mu poznání Boží přiblížil. Dlouho se může zdráhat uvěřit, žádné poznání mu nepomáhá, až najednou přijde nějaká zkouška, zážitek, při němž se mu otevrou oči víry. Ježíš Kristus mu není již osob-

ností z dějin, ale Bohem, který se mu osobně dal poznat v živé víře provázející sladkost na duši a nová veliká radost ze života jako z největšího Božího obdarování.

Je mnoho svědectví dnes věřících, jimž milující Bůh poslal do cesty anděla v lidské podobě, aby jim řekl, co mají dělat. Bůh k nám hovoří, i když je to velmi vzácné, i v živých snech. Nedávno jsem slyšel o tom, jak anděl varoval člověka před opakováním alkoholického deliria. Záleží však jen na nás, budeme-li brát Boží varování vážně a budeme-li se řídit Božím zákonem lásky, který máme všichni vepsaný ve svých srdcích.

Dokonce z velikých nepřátel církve se nakonec stali věrní následovníci Kristovi. Vzpomeneme jen například svatého Pavla, který původně programově pronásledoval křesťany, ale když uviděl Spasitele a okusil světlo vzkříšení, stal se nejpilnějším Kristovým apoštolem, apoštolem národů. Velmi dojemný je též příběh svatého Barbara, lidojeda, který po setkání se svatým Jiřím

zanechal svých hrozných obyčejů a zazářila v něm duchovní krása libá Bohu i lidem. Proto když vidíme člověka jít životem bez křesťanské víry, ale je člověkem laskavým a čestným, věrme, že na něj Bůh nezapomene. Ne všichni mají dar víry a světský život a okolní svět bez Boha je stále odvádí od bohopoznání. Kdo však z nich má vůli k poznání dobra, toho může i v posledních hodinách života, v jeho posledních agoních, zasáhnout Boží milost. Náš Bůh je Bohem milujícím člověka a užije tisíce moudrých prostředků a způsobů, aby každého přivedl do pokojného přístavu své lásky.

Nevyzpytatelné jsou cesty Hospodiny a Jeho soudy. Stačí, když v hlubině našeho nitra uvidí malý plamének dobré vůle. Nebudeme souzeni za prostředí či ráz společnosti, v níž žijeme, ale za to, zda-li jsme konali skutky dobré, měli vůli k dobru a slyšeli Jeho hlas, kterým nás k sobě zve a na nás trpělivě čeká.

archiepiskop Kryštof

PRAVOSLAVNÝ POHLED NA SVĚT

5. Závěr

jeromonach Serafím (Rose)

Pravoslavnému křesťanu, který si je vědom dění kolem sebe, je jasné, že svět spěje ke svému konci. Znamení doby jsou velmi zřejmá. Dalo by se říci, že se svět hroutí velkou rychlostí.

Jaká jsou ta znamení doby?

1. Vyšínutost světa. Ještě nikdy v dějinách nebyly podivné a nenormální jevy a skutky přijímány jako něco, co se rozumí samo sebou, tak jako v současnosti. Jen se podívejte kolem sebe. Co se píše v novinách, jaké filmy se promítají, co se vysílá v televizi, co lidé považují za zajímavé a zábavné – to je prostě strašné! A mnozí k tomu všemu úmyslně přispívají. Samozřejmě pro svůj vlastní užitek. A také proto, že je to módní a je tu zvrácená poptávka po podobných věcech.

2. Války a pověsti o válkách. Jedna hroznější a nelítostnější než druhá. A vše zatemňuje hrozba nepředstavitelné jaderné války, kterou je možno rozpoutat stisknutím tlačítka.
3. Všeobecně rozšířené přírodní katastrofy. Zemětřesení a vznik nových vulkánů – nejnovější vzniká nedaleko odtud, v Yosemitejském národním parku ve střední Kalifornii a má vliv na charakter světového podnebí.
4. Rostoucí centralizace informací a moci nad jednotlivým člověkem. Představuje ji zejména nový gigantický počítač instalovaný v Lucembursku, který je schopen schraňovat údaje o každém obyvateli planety. Jeho kódové číslo je 666 a ti, kteří s ním pracují, ho nazvali „šelma“. Aby byla ulehčena práce tako-

vých zařízení, plánuje americká vláda v roce 1984 začít vydávat občanům čipy sociálního zabezpečení s číslem (zjevně obsahujícím kódové číslo 666) umístěným na pravé ruce či na čele – v souladu s 13. kapitolou Zjevení o době vlády Antikrista. Samozřejmě to neznamená, že ten, kdo bude první označen, je Antikrist nebo jeho sluha. Bude-li to však obecně rozšířeno, kdo obstojí? Nejdříve přivykneme a nakonec budeme nuceni poklonit se.

5. Velký výskyt lžikristů i lži-antikristů. Poslední z kandidátů v tomto roce (1982 – pozn. red.) utratil miliony dolarů za reklamu v televizi, v níž slibuje svůj nevyhnutelný příchod, při němž od něho obdrží každý obyvatel této planety „telepatické poselství“. Pomíneme-li okultní síly, víme o možnosti vysílat podprahové signály rozhlasem i televizí, stejně jako o možnosti vmísit se nelegálně do oficiálních rádii či televizních signálů, pokud někdo vlastní potřebné technické prostředky.
6. V pravdě zlověstná je reakce na nový film, o kterém všichni mluví – E.T. Přiměl doslova miliony lidí vyjádřit svou oddanost a lásku k hrdinovi – „spasiteli z vesmíru“, který je očividným démonem. Zřejmá příprava na klanění se přicházejícímu antikristu. (Mimoходом redaktor oficiálního tisku řeckého archiepiskopátu v Americe, pravoslavný kněz, doporučuje tento film pravoslavným věřícím. Tvrdí, že je to mimořádný film, který nás může naučit lásce. Je jasný rozdíl mezi lidmi, snažícími se pochopit, co se kolem nich děje a těmi, kteří se prostě nechají unášet všeobecnými náladami.)

Mohl bych předložit další příklady a podrobnosti. Není mým cílem vás polekat, ale

přimět uvědomit si, co se kolem nás děje. Opravdu, už teď je pozdě víc, než si myslíme. Apokalypsa se naplňuje již nyní. Je smutné vidět křesťany a tím spíše mladé lidi, pravoslavnou mládež, nad jejichž hlavami visí nepředstavitelná tragédie. A myslí si, že mohou v těchto dnech pokračovat v tom, co je nazýváno „normálním životem“. Jsou plně účastni rozmarů tohoto nerozumného a sebeklamavého pokolení a vůbec si neuvědomují, že „ráj bláznů“, ve kterém žijeme, se musí co nevidět zhroutit. Nejsou připraveni na hroznou dobu, která nás čeká. Dnes už nestojí otázka zda být „dobrým“ či „špatným“ pravoslavným křesťanem, ale – „zachováme vůbec svou víru“? Mnohými zachována nebude. Přicházející Antikrist bude příliš svůdný, plně odpovídající duchu doby, světskému duchu. Směřujeme k tomu, aby většina lidí poznala, že ztratila své křesťanství tím, že se mu poklonila.

Kristova výzva k nám však ještě doléhá. Naslouchejme jí. Nejzřetelněji vychází ze ztotočného bezbožného světa, kde reálně existuje utrpení pro Krista a opravdový život, který ztrácíme nebo jsme ho již ztratili. Rumunský pravoslavný kněz otec Georgij Kalcu umírá v komunistickém vězení. Odvážil se vyzvat seminaristy a studenty, aby odvrhli slepou náklonnost duchu doby a vstoupili do služeb Kristových. Poukázal na prázdnotu ateismu. A současně mládeži říká:

„Vyzývám vás k mnohem vyššímu vzletu, k úplnému sebeobětování, k aktu odvahy dávajícímu výzvu zdravému rozumu. Zvu vás k Bohu, který překonává svět. Abyste mohli poznat nekonečný ráj duchovní radosti, který hmatkem hledáte ve svém osobním pekle a dokonce i ve stavu neúmyslné vzpoury... Pán Ježíš vás stále miluje a nyní máte možnost na jeho výzvu odpovědět. Když odpovíte, připravujete se k tomu, abyste šli a přinesli plody, které budou zachovány. Abyste byli Kristovi proroci ve světě, kde žijete. Abyste milovali bližního

jako sebe samého a učinili všechny lidi svými přáteli. Abyste každým skutkem hlásali jedinečnou a bezmeznou lásku, která povyšuje člověka ze služebníka na přítele Boha. Být prorokem osvobozující lásky, která zbavuje všech okovů a zvěstuje vám vaši čistotu, jakmile se odevzdáte Bohu.

Otec Georgij se obrací k mladým, kteří jsou jen málo nadšeni pro službu Církvi Kristově, protože přijali světský názor (obvyklý i mezi námi ve svobodném světě), že církve jsou jen budovy či světská organizace. Vyzývá je i nás, abychom poznali, co je Církve Kristova a že „formální členství“ nestačí ke spáse:

„Církve Kristova je živá a svobodná. V ní rosteme a existujeme skrze Krista, jenž je její hlavou. V něm máme plnou svobodu. V Církvi poznáme Pravdu a ta nás osvobodí. (Jn 8,3) Jste v Kristově Církvi vždy, když někoho pozvednete, prokážete bídnému milosrdenství nebo navštívíte nemocného. Jste v Církvi, když jste milosrdní a trpěliví, když se odmítáte rozhněvat na bratra, i když ranil vaše city. Jste v Církvi, když se modlíte: „Hospodine odpusť mu!“ Když se poctivě snažíte ve své práci a vracíte se domů unaveni, ale s úsměvem, když odplatíte zlé lás-

kou – pak jste v Církvi Kristově. Cožpak nevidíš, mladý příteli, jak blízko je Království Boží? Ty jsi Petr a Bůh zakládá svou Církve na tobě. Jsi skála jeho Církve, kterou nic nemůže zdolat... Postavíme Církve naši vírou. Církve, kterou nemůže zničit žádná lidská moc. Nikdy se neptej: „Kdo je to?“ Radši říkej: „To není cizinec, to je můj bratr. On je Církve Kristova, tak jako já.“

S takovým povoláním v srdcích začneme opravdu patřit Církvi Kristově, Církvi Pravoslavné. Povrchní členství nestačí. V našem nitru musí proběhnout změna, která nás odliší od vnějšího světa. I tehdy, když se tento svět nazývá křesťanským nebo dokonce „pravoslavným“. Tyto hodnoty opravdově pravoslavného křesťana, o kterých jsem mluvil výše, budeme chránit a živit. Živé, normální vztahy, milující a odpouštějící, ne egoistické. Vztahy, které zachovají naši nevinnost a nesmrtnost i při plném a pokorném poznání naší hříšnosti a síle světských pokušení kolem nás. S pravoslavným viděním světa naše víra vydrží rány, které nás očekávají. A poslouží pramenům inspirace a spásy pro ty, kteří budou Krista teprve hledat. I uprostřed začínající zkázy lidstva.

Přeložil o. Patrik

STAREC KYRILL

Slovo o modlitbě ctihodného Efrema Syrského (část 4. – závěr)

O ctnosti trpělivosti

Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha!

Draží bratři a sestry, během Velkého půstu slyšíme každodenně za službami Božími modlitbu ctihodného Efrema Syrského: „Pane a Vládce života mého... Sedmá prosba této modlitby se obrací k Bohu za darování ducha trpělivosti.

Draží bratři a sestry, s ničím se v životě neseťkáváme tak často, jako s neštěstím a s trápením! Trápení provází člověka od narození do smrti a není nikdo, kdo by je v životě nezažil. Není člověka, který by mohl říci, že je blažený a se vším spokojený. Tu

nás trápí nemoci, tu zesnutí našich blízkých. Pronásleduje nás něčí závist a nenávisť, valí se na nás živelné pohromy. Zkrátka, lidský život není bez běd a utrpení.

Co si máme počít uprostřed toho všeho, abychom se ochránili a abychom neutrpěli škodu. Musíme být trpěliví. V žádném neštěstí se neobejdeme bez trpělivosti. Trápení nejsou dílem okamžiku. Naopak, často uběhne mezi počátkem a koncem utrpení mnoho času, kdy chťe nechťe musíme trpět a nést své jho – nésti ho a trpět.

Utrpení provází celý život člověka i veškerého lidstva na celém světě. Trpělivosti

člověk získává prospěch a ochraňuje jej, bez úhony přechkává dotírající zlo. Jakmile trpělivost ztratí, ocitá se v tu chvíli v nebezpečí ztratit i to dobré, co získal. Ba co hůř, sám zlo konat. Minuta bez trpělivosti může zhatit, co se budovalo roky a staletí.

Svatí Otcové říkají, že trpělivosti bylo třeba dokonce i v ráji. I zde bylo třeba zachovat trpělivost.

Pokud by pramáti Eva měla dostatek trpělivosti, aby neodpovídala na lstivé řeči pokušitele, zachovala zdrženlivost a nesáhla nerozvážně po zakázaném plodu, zanechala by smyslné touhy, pravda by zvítězila nad lží, nebyl by dokonán hřích a nenásledovala by smrt. Nedostatek trpělivosti způsobil, že prarodiče padli a spolu s nimi celý budoucí lidský rod. Ještě více než v ráji je třeba trpělivosti na zemi. Proto sem byl člověk z ráje poslán, aby utrpením získal svou duši.

Jestliže je výše uvedený příklad nedostatku trpělivosti hrozný, utěšme se dalšími, poučnými příklady trpělivosti, která přináší spásu. Jaká utrpení přetrpěl spravedlivý Jób. A jak štědrě byla odměněna! Jak kruté a zdoluhavé pronásledování přetrpěl David a jak slavné odměny se stal hodným! Jak mnohé způsoby trýznění a mučení a zabíjení byly záměrně vynalézány nepřáteli křesťanů jen proto, aby zviklali trpělivost křesťanských mučedníků! A jak podivuhodně se v jejich bezmoci projevovala síla Boží – klidným a mnohdy bezbolestným překonáváním mučení, náhlým zacelením ran anebo duchovním vítězstvím, kdy se sami mučitelé stávají křesťany.

A jak mnoho a jak dlouho překonávali utrpení zbožní modlitebníci, kteří dny svého života prožívali v přísných postech a bdění! Byli otuženi utrpením, jež naplňovalo dary Ducha Svatého. Bez utrpení není modlitby (podvig) a bez modlitby není ctnosti ani duchovnosti ani spasení. Aby-

chom uměli žít, musíme být schopni trpět. „Království nebeské s úsilím se dobývá, a ti, kteříž úsilí činí, uchvacují je“ (Mt 11,12).

Chceš podle příkázání Božích získat dokonalou lásku, která miluje i nepřátele? Po-přemýšlej, jak by to bylo možné. Často v li-dech nacházíme nedostatky, nezřídka špatné vlastnosti a někdy i nenávisť k nám. Pak je ob-tížné si lidí vážit, vede to k odvrácení se od lidí, k nenávisti na oplátku a vůbec ne k lásce. Jak je možné získat lásku ke všem lidem? Nu, taktó: pokud se pevně rozhodneš a naučíš se s trpělivostí hledět na nedostatky a chyby lidí a na jejich nenávisť k sobě, můžeš si všechny zamilovat a přitom stále nenávidět špatnost. Bez trpělivosti toho nelze dosáhnout.

Chceš si osvojit křesťan-skou poslušnost vůči všem? Jak toho dosáhnout? Nevy-hnutelně ti mnohdy bude ře-čeno něco, co se ti nebude líbit, co ti nebude vhod, co se bu-de přičít tvé sebelásce. Abys mohl vše vyplnit bez odporu, bez reptání, musíš být trpěli-vý. Protože pokud jsi trpělivý, můžeš být i poslušný. Bez trpělivosti to nejde.

Stejně i každá křesťanská ctnost si žá-dá strádání, práce, modlitby (podvig), bo-je proti vášním, chtíči a pokušením, které nelze lehce a vždy porazit. A nakonec – žá-dá si trpělivost. Jestliže je zviklána trpěli-vost, nezůstanou pevné ani ostatní ctnosti. A jestliže je získávání křesťanských ctností závazkem na celý život, je i trpělivost nut-ností na celý život až do konce.

Proto, drazí bratři sestry, snášejme trpělivě vše, věci významné i bezvýznamné, s vírou a nadějí. Snášejme svá utrpení jako zasloužený trest, ale i jako milost Boží. Vše snášejme s trpělivostí hledíce na Pána naše-ho Ježíše Krista a s touž trpělivostí vydržme až do konce, neboť „kdož setrvá až do konce, ten spasen bude“. (Mt 10,22) Amen.

Ze sborníku promluv archimandrity Kyrilla „Čas pokání“ přeložil Boris

STAREC PAISIJ

Starec trpěl mnoha nemocemi. Trpělivě a statečně je snášel. Bolesti přehlížel a vysmíval se jim. Jednou, když trpěl kýlou, převázal si břicho nějakými hadry, ale k lékaři nešel. Snažil jsem se ho přemluvit, aby šel. Načež starec začal na účet své nemoci žertovat a mluvit tak zábavně a s takovým posměchem, že jsem se nakonec rozesmál i já.

Ve stáří onemocněl rakovinou. Stejně jako mnoho ostatních, jsem byl i já přesvědčen, že si tuto nemoc u Boha sám vyprosil, aby ulehčil jiným. Řekl mi o tom toto: „Když se modlíš za uzdravení někoho jiného, je třeba směřovat svou duši jako bys Bohu říkal: ‚Vezmi od něho nemoc a pošli ji mě‘. Můžeš to říci i takto: ‚Dej mi část té nemoci, aby bylo ulehčeno jeho utrpení‘. Nejmilostivější Bůh, který zná naše nemoci, jiné léčí a na nás nic nesesílá. Jindy však zase sesílá, když vidí, že to uneseme. Nicméně, když chceme aby modlitba byla vyslyšena, musíme mít tuto myšlenku...“

Toto směřování duše znamená sebeobětování. Starec je přinášel více než často. Radostně na sebe bral neduhy tisíců lidí, kteří ho navštívili. Celý jeho život může být nazván obětí za bližního.

O svých nemocech ovšem nevyprávěl. Skrýval je, aby nikoho nezarmoutil. Když už jsme pochopili, že je nemocen a nešlo to již tajit, dělal jakoby byla jeho nemoc cosi bezvýznamného. Tak jednal i v případě rakoviny – tak dlouho dokud nepřišlo krvácení a mdloby.

Všichni jsme pochopili, že je vážně nemocen. Prosili jsme, aby vyhledal lékaře. Ech, když se to stalo všeobecně známé, sami lékaři začali přijíždět na Svatou Horu, aby ho přemluvili k vyšetření. Jednou speciálně kvůli starci přijel lékař z Atén, univerzitní profesor. Doprovodil jsem ho do kelie.

Ale ani on ho nemohl přemluvit. Přijíždělo mnoho lékařů, ale ničeho nedosáhli.

Nakonec, aby ho donutili přijmout lékařskou pomoc, začali na starce činit nátlak různí lidé, kteří zaujímali vysoká místa v církevní hierarchii. Říká se, že dokonce patriarcha mu přikazoval, aby se nechal vyšetřit.

Jeden lékař, duchovní člověk, který chápal jemnost a takt jeho duše, starci řekl, že se mu dostane takového vyšetření, jako obyčejnému člověku, který má zdravotní pojištění. Cosi mi říká, že citlivé svědomí starci nedovolovalo, aby od lékařů přijímal větší péči, než se dostává obyčejným lidem. Pro něj by to byla nespravedlnost. Jak se my, dnešní lidé, nepozastavujeme ve své bezohlednosti nad takovými nespravedlnostmi! My i naši blízcí vyhledáváme ty nejlepší lékaře, chceme se léčit v nejlepších klinikách, i když, ve stejné chvíli nějakého ubožáka položí na rozkládací lůžko někde na chodbě nebo když v chudých zemích děti umírají z nedostatku základních léčiv. Nespravedlnost – důsledek katastrofálního stavu duchovního života hříšného člověka – dnes vládne všude, ale Boží spravedlnost čeká trpělivě na chvíli, kdy každý bude postaven na své místo.

Nakonec byl starec kvůli rakovině opeřován. Myslím, že s tím souhlasil kvůli poslušnosti i proti své vůli. Tím, stejně jako celým chováním v době nemoci, nás vychovával.

Ve chvílích, kdy trpěl velikou bolestí, zpíval aby nemusel křičet a nezarmucoval ostatní. Vyznačoval se mimořádnou ohleduplností – nikoho nechtěl obtěžovat.

Kdosi se modlil a prosil Boha, aby mu dal alespoň část starcovy bolesti, ale mlčel o tom. Když se setkali, starec, i když spo-

Starec Paisij

lu před tím nehovořili, mu řekl: „Nepros... Tyto bolesti nelze přetrpět. Nepros, nemáš je nést. Nepros Boha“.

Několik dní před jeho zesnutím jsme u něj byli a naposledy přijali jeho požehnaní. Zemřel 12. července 1994. Pohřben byl na nádvoří monastýru Svatého Jana Bohoslova v obci Suroti u Soluně.

Dnes je jeho hrob národním svatým místem, ke kterému putují věřící. Po těch letech, pokaždé když jsem tam přijel, jsem potkal poutníky, kteří se mu přijeli poklonit.

I po smrti stárec Paisij koná zázraky – na svém hrobě i jinde. Věřím, že nezpochybnitelná svědectví o zázračných událostech, které se staly po jeho zesnutí ke slávě Boží, budou ku prospěchu duší těch lidí, kteří velmi touží po duchovním osvícení, ale neznají ho.

Stárec Paisij řekl o výchově dětí

Když žena otěhotní, je nejlepší, když se vzdá manželského intimního života. Pokud to manželé nemohou udělat, tak jej alespoň maximálně omezit. V krajním případě, počátkem 6. měsíce, manželský intimní život úplně ukončit. V opačném případě hrozí nejen újma na fyzickém zdraví dítěte (možnost potratu atd.), ale i újma duchovní.

Dítě, které je ještě embryem, se stává účastným vášně, kterou zakouší jeho matka, nabývá ji už v jejich útroběch. Jsou děti, které sají mateřské mléko a rozněcují se vášní! Současně jsou osmnácti – devatenáctiletí mladíci, kteří jsou bez vášní, a které jejich tělo nikterak nepodněcuje. V čem je ten rozdíl? V duchovnosti jejich rodičů. Jde o duchovní dědictví. Vidíš to – rodiče dětem odkazují nejen domy a pole, ale i své vášně či ctnosti.

Je-li kdo bohatý či chudý – odkazuje mnoho nebo málo.

Vyrůstají mezi námi děti, kterým rodiče odkazují bohaté duchovní dědictví. Tyto děti, pokud se i samy snaží a přispějí svým modlitebním úsilím (podvig), mohou se pozdvihnout vysoko, neboť už jejich začátek byl vysoko.

Proto i přesvatá Bohorodice byla tak čistá. Nepřiblížovaly se k ní dokonce ani hříšné myšlenky. Ona je počátkem svatého kořene. Jáchym a Anna byli svatí a dokonce početí Přesvaté proběhlo bez vášně.

Pouze Bůh je spravedlivý. Hledí na to, jak pracujeme sami se sebou. Asketismus, osobní úsilí každého jednotlivce, snaha plnit přikázání Boží, abychom se Bohu líbili – to je to, na co Bůh hledí, a ne na výchozí bod duchovního vzestupu člověka.

přeložil Boris

40 SVATÝCH MUČEDNÍKŮ SEVASTIJSKÝCH

V roce 313 svatý Konstantin Veliký vydal rozhodnutí, kterým byla křesťanům udělena svoboda vyznání a kterým byli zrovnoprávněni s pohany. Ale jeho spoluvládcé Likinij byl zatvrzelým pohanem a ve své části císařství chtěl již značně rozšířené křesťanství vykořenit. Likinij se připravoval na válku proti Konstantinovi a protože se bál zrady, rozhodl se zničit křesťany především ve svém vojsku.

V té době byl ve městě Sevastii jedním z velitelů Agrikolaj, vášnivý vyznavač pohanství. Pod jeho velení spadala i družina

40 kappadockých, chrabrych vojáků, kteří již z mnoha bojů vyšli vítězně. Všichni byli křesťané. Když ale odmítli obětovat pohanským bohům, Agrikolaj je uvrhl do vězení. Vojáci se horlivě modlili a jednu noc uslyšeli hlas: „Kdo vydrží až do konce, ten bude spasen“.

Ráno je znovu přivedli před Agrikolaje. Tentokrát zkusil pohan využít lsti. Začal vychvalovat jejich statečnost, mladost a sílu a znovu jim navrhl, aby se zřekli Krista, a tím si získali císařovu úctu a přízeň. Když znovu uslyšel odmítnutí, rozkáhal Agri-

kolaj vojíny zakovat do želez. Avšak jeden z nich, Kirion, řekl: „Císař ti nedal právo dát nám okovy“. Agrikolaj je s rozpaky přikázal odvézt do vězení bez okovů.

Po sedmi dnech do Sevastie přijel významný úředník Lisij a zahájil s uvězněnými vojíny soud. Svatí tvrdě odpovídali: „Vezmi si nejen naše vojenské hodnosti, vezmi si i naše životy. Nemáme nic dražšího než Krista Boha“. Lisij hned přikázal, aby svatě mučedníky kamenovali. Ale kameny létaly mimo svůj cíl. Kámen vržený Lisijem, zasáhl do obličej Agrikolaje. Mučitelé pochopili, že svatě chrání jakási neviditelná síla. Ve vězení se vojíni celou noc modlili a znova uslyšeli utěšující hlas Páně: „Kdo ve Mne věří, i když zemře, ožije. Budte stateční a nebojte se, neboť přijmete věnce netlející“. Následující den se soud a výslech před mučitelem opakoval. Ale vojíni zůstali pevní.

Byla zima a byl i silný mráz. Svaté vojíny vysvlékli a vedli je k jezeru, které se rozprostíralo nedaleko za městem. Po celou noc je pod stráží drželi na ledu. Aby dokázali zlomit vůli mučedníků, roztopili nedaleko na břehu parní lázeň. První hodinu po půlnoci se už mráz stal nesnesitelným. Jeden vojín nevydržel a rozběhl se k lázni, ale sotva překročil práh, padl k zemi mrtev. Ve tři hodiny Pán mučedníkům seslal útěchu – náhle se rozzářilo světlo, led roztál a voda v jezeře se ohřála. Stráž spal, bděl pouze jeden z nich, Agláj. Pohlédl na jezero a spatřil, že se nad hlavou každého mučedníka objevil zářivý věnec. Agláj spočítal třicet devět věnců a pochopil, že utíkající vojín se zřekl svého věnce. Agláj vzbudil ostatní strážce, odhodil svůj šat a řekl jim: „Jsem křesťan!“ a připojil se k mu-

čedníkům. Stál ve vodě a modlil se: „Pane Bože, věřím v Tebe, ve kterého věří tito vojíni. Připoj mne k nim, abych mohl trpět s Tvými služebníky“.

Ráno trýznitelé s údivem spatřili, že jsou mučedníci živí a jejich strážce Agláj spolu s nimi oslavuje Krista. Vyvlekli je z vody a zpřeráželi jim nohy. Při tomto mučení prosila matka nejmladšího z nich, Melitona, aby se nebál a vydržel až do konce. Těla mučedníků naložili na vozy a vezli je k upálení. Mladý Meliton ještě dýchal, když ho položili na zem. Matka jej zvedla a na zádech ho nesla za vozem. Když Meliton vydechl naposledy, položila ho matka na vůz vedle těl jeho svatých spolutrpiteľů. Těla svatých byla spálena na hranici a kosti vhozeny do vody, aby je křesťané nesezbírali.

Po třech dnech se mučedníci zjevili ve snu blaženému Petrovi, episkopovi Sevastijskému, a přikázali mu pohřbít jejich ostatky. Vladyka s několika duchovními v noci posbíral ostatky slavných mučedníků

a se ctí je pohřbili.

Jejich jména jsou zachována: Kyrion, Kandid, Domn, Hesichij, Heraklij, Smaragd, Evnoik, Valent, Vivian, Klaudius, Pryska, Theodul, Eutychos, Joann, Ksanfij, Ilián, Sisinij, Ageus, Aetij, Flavius, Akadij, Ekdekios, Lisimach, Alexandr, Ilij, Gorgonij, Theofil, Domecián, Gáj, Leontij, Athanasij, Kyrill, Sakerdon, Nikolaj, Valerij, Filiktimon, Severián, Chudion, Meliton a Agláj Památka 40 mučedníků patří k nejuctivnějším svátkům. V den jejich památky, 9. / 22. března, slábně přísný půst svatě Čtyřicátnice a koná se Božská Liturgie předem posvěcených darů.

přeložil Boris

SVATÝ JAN Z EPYRU

Poté, co roku 1453 sultán Mehmed II. dobyl Konstantinopol, hlavní město kdysi mocné Byzantským říše, museli se křesťané přizpůsobit zcela nové realitě. Stali se z nich občané druhé kategorie. I když měli dle islámského práva nárok víceméně svobodně vyznávat svou víru, docházelo občas ze strany osmanskoturecké vládnoucí vrstvy či náboženských fanatiků k určitým tlakům, které vedly některé křesťany ať už ze strachu či kvůli získání různých výhod ke konverzi k islámu. Konvertita pak získal privilegované postavení. Jestliže se však nějaký muslim rozhodl přijmout křesťanství, čekala ho jediná „odměna“ - trest smrti.

Křesťané, kteří se i pod nátlakem své víry nevzdali a byli pro ni i popraveni, byli nazýváni novomučedníky a těšili se mezi věřícími velké úctě. Jejich osobní vyznání tváří in tvář hrozbám a mučení bylo ostatním křesťanům tím nejlepším svědectvím o pravosti jejich víry.

Jedním z těchto statečných svědků víry (svědek je původním významem řeckého slova μαρτυρ) je i svatý Jan z Epyru (dnešní severozápadní Řecko a jižní Albánie), který se narodil kolem roku 1790 ve městě Konitsa. Pocházel z turecké rodiny a původně se jmenoval Hasan. Jeho otec měl významné postavení v místní muslimské komunitě, protože byl šejchem (představeným) náboženského domu dervišů¹⁾. Také Hasan se stal dervišem a ve svých 20 letech odchází do hlavního města Epyru Janeny (Joanniny). Díky úctě, jíž se těšil jeho otec, a díky členství v dervišském řádu byly Hasanovi zanedlouho svěřovány významné úkoly nejen náboženského, ale i správního charakteru.

V době, kdy byl mladý derviš jedním z významných představitelů turekomuslimské

politické a náboženské moci, dochází v jeho nitru k nečekané změně. Hasan si totiž oblíbil křesťany a začal se s nimi pravidelně stýkat. Brzy nato odkládá dervišský šat a zatouží po křížtu. Protože se však místní křesťané obávali hněvu Turků, odchází Hasan na ostrov Ithaka, který byl tehdy pod francouzskou správou. Tam byl pokřtěn a obdržel nové jméno Jan. Poté se vrací na Turky ovládanou pevninu a usazuje se ve vesnici Machalas (dnešní Fyties) v provincii Aitolokarnania (jihozápadní balkánské Řecko), kde jej asi nikdo neznal. Tady se také oženil. Ze slavného a nadějného derviše se stal obyčejný hlídač polí. Pravidelně se účastní Božské Liturgie a přijímá Eucharistii.

Kolem roku 1813 se Janův otec dozvěděl, že se jeho syn stal křesťanem. Hluboce jej to zarmoutilo. Ve snaze získat Jana zpět pro islám za ním poslal dva ze svých dervišů. Veškerá jejich snaha však byla marná. Jan se nehodlal zřici Kristova učení.

Přibližně ve stejné době jeden turecký nosič vody z Machalas infirmoval místní představitele turecké moci, že ve vesnici žije odpadlík od islámu. Jan je okamžitě zatčen a předveden před muslimský soudní dvůr v nedalekém městě Agrinio. Na veškeré otázky soudců odpovídá slovy: „Jsem křesťan a jmenuji se Jan!“ Rozhněvaní soudci jej dávají zbičovat. Poté jej rozkurážení vojáci tloukli klacky a kopalí, takže mu zlámali žebra. Jan však nadále odmítá zřici se Krista a stát se opět muslimem, což by mu zachránilo život. Je proto odsouzen ke smrti stětím.

Když jej dovedli na místo popravy, požádal Jan vojáky o uvolnění provazů na rukou, aby se mohl naposledy přezehnout znamením svatého kříže. Jeho prosba však byla zamítnuta. Jan tedy alespoň napodobil znamení kříže pohlednutím do čtyř světových stran a se slo-

vy „Rozpomeň se na mě, Pane, ve svém Království“ odevzdaně sklání hlavu. Byl stat ve středu 23. září 1814. Mučednický věnec získal ve věku kolem 24 let.

Janovy ostatky byly pohozeny do blízkého potoka a měly se stát potravou psům. Nějaký neznámý zbožný člověk, který se nebál hněvu Turků, je však pohřbil na nedalekém poli. Igumen monastýru Bohorodice Prousiotissy Kyrill Kastanofyllis, spolupracovník svatého Nikodyma Svatohorce, a několik dalších věrných pak svaté ostatky s nasazením vlastních životů vyzvedli a přenesli do výše uvedeného monastýru poblíž města Karpenisi v Evrytanii (střední Recko), kde je tajně ukryli na bezpečném místě. Roku 1974 byly svaté ostatky znovu nalezeny a nově uloženy.

Ačkoliv novomučedník Jan žil v prostředí, které se výrazně liší od toho našeho, jeho svědectví může oslovit i českého věřícího. Jan byl totiž ochoten kvůli Kristu přehodnotit veškerý svůj dosavadní život a vyměnit moc

a vlivné postavení za život v chudobě a anonymitě, a to vše u vědomí toho, že za své přesvědčení může zaplatit vlastním životem, což se nakonec také stalo. V čem však spočívá vlastní podstata svatosti Jana a dalších mučedníků a ctihodných? V jejich pevném rozhodnutí následovat Boha. Kež bychom se i my, posílení příkladem svatého novomučedníka Jana, dokázali v nejrůznějších životních situacích včetně těch nejobyčejnějších rozhodovat pro Boha!

Začátkem roku 2003 obdržela olomoucko-brněnská eparchie od bratrstva monastýru Bohorodice Prousiotissy v řecké Evrytanii částičku ctihodných ostatků svatého Jana z Epyru jako pozhnání pro pravoslavné věřící naší vlasti.

Památku svatého novomučedníka Jana z Epyru slavíme dne 6./23. září.

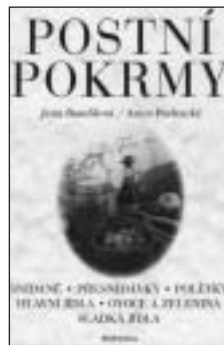
připravil Jiří R. Stráský

1) Deroišové byli představiteli mystického směru islámu

ZAJÍMAVÁ KNIHA POSTNÍ POKRMY

Nakladatelství Fontána v Olomouci vydalo r. 2003 knihu s názvem „Postní pokrmy podle pravoslavné tradice“. Autorkami jsou Mgr. Jana Baudišová a PaDr. Anna Podracká. Kniha obsahuje recepty postních pokrmů a jejich přípravu. Snídaně a přesnídávky, polévky, hlavní jídla slaná, sladká jídla, sváteční pokrmy a paschální pokrmy. Na cca 256 stranách je toho opravdu mnoho, co si můžeme v postní kuchyni za přijatelnou cenu připravit.

Jistě mi dáte za pravdu, že zejména v době

velkého předpaschálního postu je to pro nás kniha velmi potřebná – soudě alespoň podle sebe. Byl jsem uťaslý, když jsem se stránkami té hezky vypravené knížky s řadou kreseb probíral.

Kniha začíná modlitbou sv. Efrema Syrského a úvodní stránky jsou

zasvěceny duchovnímu významu postu. Čtenář si pak uvědomí, proč je půst důležitý, že je vlastně duchovním stavebním kamenem k upřímnému pokání a prvním článkem zasvěcení důležitých křesťanských svátků, zvláště Vzkříšení Pána našeho a Spasitele Ježíše Krista. V současnosti je to tedy kniha dvojnásobně cenná, jak svým smyslem, tak i obsahem.

Čestmír Gorazd Kráčmar

KOCLÍŘOV

14. březen 2004 byl pro naši církevní obec v Koclířově dnem opravdu svátečním a slavnostním. V naší malé obci na česko-moravském pomezí jsme přivítali milou návštěvu, Jeho Vysokopřeosvícenost vладыky arcibiskupa Kryštofa, který přijel povzbudit a posílit naše bratry a sestry v předpaschálním duchovním úsilí.

Vzácného hosta přivítali představitelé církevní obce chlebem a solí. Božskou liturgii sloužil vладыka s místním duchovním o. Jiřím Kolářem

a s o. Patrikem Ludvíkem, který přijel s rodinou a věřícími z Lanškrounu. Bohoslužba započala vynesením sv. kříže na analoj. Při promluvě vzpomenu vладыka význam kříže a utrpení jako cesty návratu k Bohu a vyzdvihl důležitost každodenního nesení kříže v následování našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Po sv. liturgii jsme vладыkovi zapěli „mnohá léta“ a poděkovali jsme mu za to, že k nám přijel přes mnohé povinnosti a časovou zaneprázdněnost.

Dále vладыka navštívil nemocného bratra Josefa Kouteckého, který se od roku 1947 jako chrámový starosta stará o koclířovskou kapli sv. Trojice. Bratr Josef s vděčností přijal sv. Tajiny i slova útěchy a chvíli s vладыkou zavzpomínal na dřívější časy, kdy se aktivně podílel na liturgickém životě naší farnosti. Vладыka poděkoval bratru Josefovi za jeho obětavou službu církvi a popřál manželům Kouteckým mnohá a blahá léta k 25 letům jejich požehnaného manželství.

Poté se vладыka setkal s místním římskokatolickým duchovním o. Pavlem Dokládalem, správcem duchovního hnutí Českomoravská Fatima, jeho sekretářem Arsenem Kostanjanem, a s místním starostou panem Jaroslavem Drozdkem. Následovala prohlídka kaple Božího hrobu na místním hřbitově. Tato kaple není v současnosti liturgicky využívána a naše pravoslavná obec projevila zájem o její pronájem. Římskokatolická církev s tím souhlasí a pan starosta přislíbil pomoc obce při úpravě interiéru. Koclířov ostatně tuto památnou stavbu zachránil před zničením v rámci rekonstrukce hřbitova. Vладыka požehnal našemu snažení, vyjádřil podporu celému dílu a ocenil dobré vztahy mezi křesťany a koclířovskou radnicí.

jer. Jiří Kolář, církevní obec Koclířov

PROHLÁŠENÍ K SITUACI ROMŮ NA SLOVENSKU

Pravoslavní Romové v Rokycanech uveřejnili prohlášení k situaci svých soukmenovců na Slovensku, z něhož uvádíme:

„Pravoslavní křesťané v Rokycanech vyjadřují nejvyšší míru znepokojení nad vývojem situace na Slovensku a obavy z dalšího osudu Romů v této zemi. Skutečnost, že proti bezbranným lidem bylo nasazeno ozbrojené vojsko a policie, svědčí o tom, že Slovensko řeší situaci Romů krajními prostředky.

Neúnosné životní podmínky v romských osadách vyústily v humanitární krizi, kterou nelze řešit porušováním zákonů ani policejní represí. Hlavní příčinou současné krize na Slovensku je bída a hlad, jímž trpí obrovské počty lidí vyloučených ze společnosti.

Nelze nevidět velkou krizi v mezilidských vztazích, v nichž schází lidské porozumění, soucit s utrpěním bližního a respekt rovnoprávného postavení člověka ve společnosti bez ohledu na jeho etnickou příslušnost, barvu pleti či náboženské vyznání.“

jer. Mgr. David Dudáš,

Pravoslavná církevní obec Rokycany

PRVNÍ VÝROČÍ V LETECH U PÍSKU

Na veliký čtvrtek připadající tento rok na 8. dubna si připomeneme první výročí posvěcení sv. Kristova kříže na místě byvalého cikánského vyhlazovacího tábora v Letech u Písku. V tento den, mezinárodně vyhlášený jako Den Romů, sloužilo v roce 2003 duchovenstvo Pražské eparchie v čele s vладыkou arcibiskupem Kryštofem bohoslužby na pohřebišti již zmíněného tábora v Letech.

U sv. Kříže vztyčeného u koncentračního tábora pro české Romy v Letech dne 8. 4. 2003

Na tomto místě bylo zavražděno v době II. světové války mnoho set českých Romů. Dnes se v samotném areálu lágru nachází vepřín.

První historické modlitby pravoslavné církve a přítomných Romů za tyto oběti lidské zloby a neřádky byly ověněny umístěním a posvěcením sv. Kristova kříže. Sv. kříž věnovala na toto posvátné místo rodina br. Borise Havla z Hory sv. Kateřiny.

Boží prozřetelností vedla na toto místo církev, jejíž kněží byli také vražděni a ona týrána a vyhlazována... Nezodpovězenou otázkou zůstává přítomnost vepřína a s tím spojená důstojnost a úcta k romským obětem lidské malosti.

Nechť dopřeje Hospodin Bůh umučeným dětem, mužům a ženám, všem služebníkům Božím věčný pokoj a památku!

presbyter David Dudáš

SRBSKÝ MONASTÝR CHILANDAR NA ATHOSU BYL ZACHVÁCEN SILNÝM POŽÁREM

4. března 2004, Svatá hora Athos

4. března letošního roku, kolem 1.00 hod. ráno, se v srbském monastýru Chilandar na Athosu rozhořel silný požár, který přešel přes střechu a zcela zničil monastýrský komplex od igumenského domu až po věž svatého Sávvy, včetně oddělení

pro hosty. Chrám sv. krále Milutina, řiznice, archiv a monastýrská knihovna našťastí škodu neutrpěly. Milostí Boží oběti na životech nejsou.

Hašení požáru se účastnilo pět hasičských vozů, které přispěchaly z Karyes – administrativního střediska Svaté hory a z Poligiros, z poloostrova Chalkidiky.

Zhořevší severo-západní část monastýru byla postavena v roce 1821 a v nedávné době prošla úplnou rekonstrukcí. Nacházela se v ní administrativa a pokoje pro hosty. Severo-východní část postavená v roce 1598, která procházela úplnou rekonstrukcí, byla požárem také zcela zničena.

Středisko duchovních setkávání v Těšově nabízí návrh programů letních pobytů dětí v termínech:

2. – 12. 7.	Praha	archiepiskop Kryštof (ses. Jana Demjanová)
17. – 24. 7.	Tachovsko	d. o. Eugenij Bakoš
25. 7. – 4. 8.	Aš, Rovné	mát. Kateřina Mastíková
5. – 15. 8.	Rokycany	d. o. David Dudáš
16. – 22. 8.	mládež s výukou AJ	mát. Kateřina Mastíková

Přihlášky možno posílat na uvedené organizátory, popřípadě pomocí duchovních na farnostech.

mátuška Kateřina Mastíková, Aš

Z PROGRAMU ARCHIEPISKOPA KRYŠTOFA V MĚSÍCÍCH DUBNU A KVĚTNU 2004

---

vладыka s pomocí Boží zamýšlí:

18. 4. v neděli Antipaschy sloužit sv. archijerejskou liturgií s díkůvzdáním u příležitosti 16. výročí svého archijerejského svěcení a zároveň připomenout 15. výročí kněžského svěcení o. igumena Marka /Krupici/ duchovního správce chrámu sv. Václava v Litoměřicích. (10.00 hod.)
21. 4. zahájí Mezinárodní konferenci Východoevropská konzultační střediska a ekumenická současnost Akademii a Duchovních center v Evropě, která se uskuteční ve Vilémově.
22. – 24. 4. udělovat zápočty na PBF PU v Prešově.
25. – 28. 4. na pozvání Jeho Blaženstva metropolitě Onufrije přednášet na historické Pravoslavné teologické fakultě v Černovcích.
30. 4. – 4. 5. odlet na pozvání Jeho Blaženstva metropolitě Agathonikose v Mesogaie v Řecku.
4. 5. zahajovat Mezinárodní konferenci Dialog civilizací v Praze.
5. – 6. 5. předsedat Kulatému stolu věnovanému Duchovním otázkám v EU v Praze na Žofíně.
6. 5. v den svátku sv. Jiří /Georgije/ sloužit sv. archijerejskou Liturgií v chrámu jemu zasvěceném při velvyslanectví Ruské federace. (10.00 hod.)
9. 5. sloužit sv. archijerejskou Liturgií v chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice v Praze 3 Na Olšanech, (10.00 hod.) poté vykonat panychidu tamtéž a položit věnec ke společnému hrobu osvoboditelů Prahy.
12. 5. v čest svátku sv. Vasilije Ostrožského sloužit sv. archijerejskou Liturgií v chrámu sv. Nikolaje v Rooseveltově v Praze 6. (9.00 hod.)
16. 5. sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. v Praze 2. (9.30 hod.)
20. 5. oslavit svátek Nanebevstoupení Páně sv. archijerejskou Liturgií v chrámu Zvěstování přesv. Bohorodice Na Slupi v Praze 2. (10.00 hod.)

JOSEF A JEHO BRATŘI

Josef byl Jákobův jedenáctý syn, ale první, kterého mu dala jeho milovaná Ráchel, a Jákob se nedokázal přemoci, aby mu neprojevoval mnohem více lásky než jeho bratřím. Nadržoval mu, když byl maličký, ale stejně, když vyrostl v sedmnáctiletého jinocha. Udělal mu pestře tkanou suknicu, takže Josef převyšoval své bratry v eleganci, a stal se také tatínkovým důvěrníkem a donášel mu na své bratry, takže tatínek se hned dověděl o každé jejich neposlušnosti, každé jejich špatnosti. Později už s nimi nechodil

pást, ale zůstával s otcem a chodil za nimi, jen když ho Jákob poslal, aby je zkontroloval. Pochopitelně to bratry zlobilo a u některých zloba přerůstala v nenávisť.

Vůbec mu u bratřích neprospělo, že občas míval prorocké sny. Jednou bratřím oznámil: „Zdálo se mi, že jsme vážali na poli snopy. Tu se můj snop postavil a stál a vaše snopy ho obklopily a klaněly se mému snopu.“ Bratři se rozzlobili ještě více: „Znamená to snad, že nad námi budeš panovat jako vladař?“ Už s ním nepromluvili dobré slovo.

Jiný sen vyprávěl před bratry i před otcem: „Měl jsem opět sen. Klanělo se mi až k zemi slunce, měsíc a jedenáct hnězd.“ Tu ho i otec okřikl: „Co to máš za sny? Znamená to, že se ti bude klanět otec i matka i všichni sourozenci?“

Josef snad jako by ani nevnímal nenávisť bratří. Vyprávěl své sny, protože se mu opravdu zdály. Byl jimi překvapen a nechtěl nikomu ublížit. Dělal jinak to, co mu otec nařídil, a že se to bratřím nelíbí, to už nebyla jeho věc. Nevěděl, proč by proto neměl otce neposlechnout. Necítil se před nimi ničím vinen. Vždyť nelhal a nic nezveličoval a nikdy nechtěl nikomu ublížit. Měl čisté svědomí, a proto se cítil v rukou Božích.

Jákob nepřestával myslit na Josefovy sny. Bratři pásl-li Jákobova stáda v Šekemu, kam je poslal, když se Jákob rozhodl poslat za nimi Josefa, aby zkontroloval, drží-li se bratři otcových pokynů. Josef za nimi šel, ale na určeném místě je nenašel. Zeptal se na ně kohosi z místních lidí. Prý tam byli, ale chystali se přejít do Dótanu i se stády. Šel za nimi do Dótanu a tam je opravdu našel. Viděli ho z dálky, poznali jeho pestrobarevnou suknicí. Měli špatné svědomí a tím větší vztek se jich zmocnil proti Josefovi, a že ho zabijí, hodí do prázdné cisterny a řeknou, že ho zadávila dravá zvěř.

Rúben ho chtěl zachránit, a tak bratřím poradil, aby si nešpinili ruce bratrovraždou, ale vhodili ho do cisterny živého, že tam brzy sám zemře. Cisterny se kopaly jako nádrže na dešťovou vodu, protože studny v té suché krajině nestačily pro každodenní napájení stád dobytka. Řada jich v té době

bylo již prázdných a do jedné z nich bratři hodili Josefa. Neopomněli s něho před tím stáhnout jeho krásnou suknicí, symbol otcova nadřzování.

Rúben si myslel, že až budou spát, vytáhne ho a pošle domů. Ale všechno se seběhlo jinak. Bratři, když ukojili svou zlobu, se rozložili k obědu. Tu vidí, že od Gileádu se blíží karavana velbloudů. Dótan se nacházel při karavaní stezce, kudy se dovážely do Egypta vonné masti, ladanum na vykuřování a mastix.

Tehdy Juda dostal nápad: „Čeho dosáhneme, když svého bratra zabijeme a krev jeho zatajíme? Pojďte, prodáme ho kupcům, ale sami na něho nesahejme. Vždyť je to náš rodný bratr.“

Nápad se bratřím líbil. Zbaví se Josefa, aniž se z nich stanou bratrovrazi. Vytáhli ho z cisterny a prodali ho kupcům za dvacet šekelů stříbra - dvacet stříbrňáků. Pak karavana s Josefem putovala dál k svému cíli - Egyptu.

Když se toto seběhlo, Rúben s bratry nebyl. Když se později přiblížil k cisterně, aby Josefa vytáhl, vidí, že tam není. Dal se do pláče. Ale bratři zabili kozlíka, vymáchli v jeho krvi Josefovou suknicí a poslali ji otci se vzkazem: „Tohle jsme našli. Pozorně si to prosím prohlédni. Je to suknice tvého syna nebo není?“ Když si ji prohlédl, zvolal: „Suknice mého syna! Sežrala ho divá zvěř!“ Jákob žalem na sobě roztrhal šaty, oblékl se do zíní a truchlil pro syna mnoho dní. Ostatní děti ho utěšovaly, ale ač viděly jeho strašný zármutek, nikdo z bratrů Josefových mu neřekl, že je Josef živ. Hráli ošklivou hru do konce.

*váš vладыka Simeon
ilustrace - b -*

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ-111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Čestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 17,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 16,-.